БІБЛІОТЕКА КЗ СОІППО

Про освіту: факти, дослідження, практика

Україна та світ | Освітній дайджест

Вип. 1 / 2026
січень - лютий
URL: https://surl.li/onbcsv

Освіта в Україні

1. **Безпека в школах: норми Закону переходять до практичної реалізації** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 17 лют. [№ 533]. – Електрон. дані. *Як повідомила голова підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій Юлія Гришина за підсумками засідання Комітету, уряд забезпечив розроблення всіх необхідних нормативних актів, які потрібні для реалізації Закону щодо запровадження заходів безпеки в школах. Нагадано, що 11.02.2026 Комітет розглянув стан виконання Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти» № 4609-IX. Закон набрав чинності 17 січня. «Для мене цей Закон — передусім про дітей. Про спокій батьків. Про впевненість, що школа є безпечним простором для навчання й розвитку. Для мене принципово, щоб ухвалені рішення відчувалися в реальному освітньому середовищі — дітьми, вчителями й батьками», - наголосила голова підкомітету.* Текст: https://www.golos.com.ua/article/390203

2. **Безпека освіти — серед бюджетних пріоритетів** [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр. – 2026. – 11 лют. [№ 34]. – Електрон. дані. *Повідомлено, що Кабінет Міністрів України (КМ України) ухвалив рішення перерозподілити 231 млн грн субвенції на завершення робіт із облаштування шкільних укриттів в 11 областях. «Уряд спрямовує кошти на 22 проєкти, які перебувають на завершальній стадії та виконані щонайменше на 60 % у Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Херсонській та Хмельницькій областях», — повідомила Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко. Зазначено, що це дасть змогу цього року завершити будівництво та створити безпечні умови офлайн або змішаного навчання для 10 тис. українських дітей у школах, військових і військово-морських ліцеях, ліцеях із посиленою військово-фізичною підготовкою. «Безпека освіти — пріоритет уряду. Саме тому загалом у держбюджеті на цей рік ми заклали 5 мільярдів гривень на шкільні укриття насамперед у прифронтових регіонах. Робимо все для того, щоб діти могли якнайшвидше повертатися до очного навчання там, де дає змогу безпекова ситуація», — наголосила Ю. Свириденко.* Текст: https://ukurier.gov.ua/uk/articles/bezpeka-osviti-sered-byudzhetnih-prioritetiv/

3. **Богомаз О. Ю. Інноваційні підходи в роботі з дітьми-ВПО в умовах мережевого суспільства: розвиток стійкості, творчості та цифрової інтеграції** [Електронний ресурс] / Оксана Юріївна Богомаз // Культур. альм. – 2025. – № 3. – С. 115-121. *Обґрунтовано інноваційні підходи до підтримки дітей з числа внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в умовах мережевого суспільства, де освітня взаємодія має реляційно-конективний характер. Емпіричною базою є кейс онлайн-тренінгу УДУ ім. М. Драгоманова (11.06.2025), у межах якого 90 педагогів опанували арттерапевтичні, ігрові, SEL-модулі та цифрові інструменти. Показано, що вправи «Безпечний простір», «Дерево ресурсів» і рольові симуляції сприяють осмисленню травматичного досвіду, відновленню агентності та формуванню мереж підтримки. Обґрунтовано перехід від разових*

інтервенцій до сталої освітньої екосистеми з мікрокредеиціалами, менторськими мережами та рефлексивними метриками благополуччя, що забезпечує конективну резильєнтність і гідну участь дітей-ВПО в освіті. Етична та правова рамка повинна бути чітко виписана: стандартизовані згоди батьків і дітей, мінімізація чутливих даних, прозорі правила зберігання та обміну, права на «вимкнення» й альтернативні офлайн-маршрути для тих, хто обмежений у доступі до мережі. Механізмами зворотного зв'язку мають стати дорадчі панелі з участю педагогів, батьків і самих підлітків-ВПО, щоб політика не втрачала контакту з живою практикою. Текст: https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/674/616

4. **Брижак Н. Ю. Організація учнівського самоврядування в дитячих колективах: сучасні підходи та практичні рішення** [Електронний ресурс] / Н. Ю. Брижак, О. В. Комар, М. М.Туряниця // Наук. інновації та перед. технології. Серія : Упр. та адміністрування. Економіка. Право. Педагогіка. Психологія. – 2025. – № 12 (52). – С. 1411-1420. *Представлено сучасні підходи учнівського самоврядування, яке розглядається як цілісна соціально-педагогічна система, що поєднує функції виховного принципу, методу та форми організації життя дитячого колективу. Розглянуто його виховний потенціал у контексті Концепції Нової української школи (НУШ), що зорієнтована на партнерство, демократичність, діяльнісний підхід і розвиток суб'єктності учнів. Проаналізовано функції, принципи та ключові механізми учнівського самоврядування, зокрема організаційні, діяльнісні, комунікативні, рефлексивні та інклюзивні, які забезпечують активну участь кожної дитини у спільному прийнятті рішень, плануванні й реалізації проєктів, розвитку лідерських якостей, відповідальності та здатності до конструктивної взаємодії. Звернено увагу на умови цифровізації та інклюзивності, які актуалізують потребу в оновленні змісту, форм і методів самоврядної діяльності, а також у посиленні педагогічного супроводу. Наголошено, що ефективне учнівське самоврядування сприяє формуванню демократичної культури,*

позитивного мікроклімату в колективі та розвитку ключових компетентностей, визначених НУШ. Текст : https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/33244/33211

5. **Василик Н. М. Управління розвитком креативної освіти в ЗВО** [Електронний ресурс] / Н. М. Василик // Наук. інновації та перед. технології. Серія : Упр. та адміністрування. Право. Педагогіка. Психологія. – 2025. – № 11 (51). – С. 318-330. *Розглянуто сутність креативної освіти як інноваційної педагогічної системи, орієнтованої на формування здатності генерувати нові ідеї, мислити нестандартно, працювати в умовах невизначеності та реалізовувати творчі рішення в професійній діяльності. Представлено модель управління розвитком креативної освіти, що включає стратегічний, організаційно-структурний, процесуальний та оцінно-аналітичний рівні. Запропоновано механізм управління розвитком креативної освіти у ЗВО, який охоплює процеси діагностики потреб ринку, модернізації освітніх програм, розвитку інфраструктури креативності, професійного розвитку викладачів, налагодження партнерств із бізнесом і креативними індустріями, запровадження мотиваційних інструментів, а також формування системи зворотного зв'язку та коригування освітніх практик. Наведено приклади впровадження креативної освіти у провідних університетах України та світу.* Текст : https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/31477/31443

6. **Васильців Т. Г. Інструменти розвитку інституційного партнерства системи професійної освіти та бізнесу в умовах трансформації ринку праці регіону** [Електронний ресурс] / Т. Г. Васильців, О. П. Мульска, І. О. Пикус // Modern Economics : електрон. фах. вид. з екон. наук. – 2025. – № 53. – С. 58-65. *Ідентифіковано ключові бар'єри реалізації інституційного партнерства між роботодавцями, закладами професійної (професійно-технічної) освіти (ЗПТО) та органами місцевої влади, а також окреслено основні виклики збалансування регіонального ринку праці (на прикладі Львівської області). Визначено диспропорції між попитом і пропозицією робітничих кадрів, низький рівень інтеграції бізнесу у процес підготовки фахівців, недостатню координацію між освітніми закладами й*

місцевими громадами, обмеженість фінансових і матеріально-технічних ресурсів ЗПТО, а також відсутність престижу робітничих професій серед молоді. Виокремлено стратегічні завдання формування інституційного партнерства у регіоні (підвищення якості та практико-орієнтованості професійної освіти; створення системи «якірних» робочих місць для випускників; посилення комунікації й координації між освітою, бізнесом і владою тощо). Текст: https://modecon.mnau.edu.ua/measures-for-the-development-of/

7. Виклики сучасності в організації освітнього процесу у закладах вищої освіти України[Електронний ресурс] / І. Андрушко, І. Візнюк, О. Дзекан, А. Долинна // Проблеми підгот. сучас. вчителя. – 2025. – № 2 (32). – С.6-16. *Висвітлено сучасні виклики системи вищої освіти України в умовах війни, цифровізації та суспільних трансформацій. Проаналізовано проблеми дистанційного навчання, забезпечення академічної доброчесності, психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та відповідності європейським стандартам. Вказано на необхідність модернізації управління, розвитку цифрових компетентностей і інтеграції європейських практик для посилення стійкості та конкурентоспроможності ЗВО. Акцентовано, що ключовими умовами успішного функціонування університетів є забезпечення якості, оновлення освітніх програм і розвиток системи психологічної підтримки здобувачів освіти* .Текст : http://psv.udpu.edu.ua/article/view/345799

8. Гармонізація української освітньої політики з європейськими стандартами: роль мережі EURYDICE [Електронний ресурс] / О. Ю. Гусак, С. І. Шкабко, А. О. Литвинчук, Н. Б. Пронь // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 4. – С. 5-15. *Мета статті – визначити роль європейської освітньої мережі «Eurydice» у формуванні доказової освітньої політики та окреслити основні напрями діяльності національного підрозділу цієї мережі в Україні, створеного у 2024 р. на базі ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Наведено сім пріоритетних кластерів європейської освітньої політики. Вказано, що саме в ювілейний, 45-ий, рік існування мережі «Eurydice» долучення України набуває*

особливої ваги, адже ця мережа відіграє ключову роль у забезпеченні доказової основи освітньої політики в Європі, що розширює можливості гармонізації національної освітньої політики з європейськими стандартами та зміцнює обмін аналітичними знаннями в межах мережі. Текст : **https://science.iea.gov.ua/2025-4-5-15/**

9. Годецька Т. Інформаційне забезпечення використання цифрових освітніх ресурсів та інструментів [Електронний ресурс] / Т. Годецька, А. Гуралюк // Адапт. упр. : теорія і практика. Серія : Педагогіка. – 2025. – Т. 21, № 41. – Електрон. дані. *Зазначено, що впровадження цифрових технологій в освітній процес сприяє підвищенню ефективності навчання, розширенню доступу до освітніх ресурсів і формуванню нової культури навчальної взаємодії. Висвітлено аспекти класифікації цифрових освітніх ресурсів (ЦОР) і цифрових освітніх інструментів (ЦОІ), що ґрунтується на їх функціональних особливостях, дидактичному призначенні та ролі в освітньому процесі. Запропоновано розширену класифікацію, яка відображає сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій, включаючи штучний інтелект (ШІ), інструменти візуалізації, симуляційні середовища та засоби взаємодії з реальним світом. Представлено альтернативну класифікацію, яка дає змогу впорядкувати сучасні цифрові рішення за ключовими параметрами, що створює методологічне підґрунтя для ефективного добору та впровадження ЦОР і ЦОІ у педагогічну практику. Текст :* **https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/813/681**

10. **Гончарук М. Система забезпечення якості дошкільної освіти: порівняльний аналіз педагогічних практик в Україні та Німеччині** [Електронний ресурс] / М. Гончарук // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. Серія : Пед. науки. – 2025. – Т. 85, № 4. – С. 209-221. *Здійснено порівняльний аналіз систем забезпечення якості дошкільної освіти в Україні та Федеративній Республіці Німеччина. Розглянуто концептуальні основи, нормативно-правову базу, основні механізми та інструменти оцінювання якості дошкільної освіти в обох країнах. Проаналізовано структурні, процедурні та результативні компоненти систем забезпечення якості та*

визначено спільні підходи, суттєві відмінності у фокусах освітньої політики. На основі аналізу німецького досвіду визначено перспективні напрямки вдосконалення української системи дошкільної освіти, зокрема в контексті процесів європейської інтеграції, впровадження нового законодавства та розвитку професійної компетентності вчителів. Текст : **http://npo.kubg.edu.ua/article/view/348412**

11. Горбань Ю. Інформаційно-правова культура як інтегративна компетенція сучасного учасника освітнього процесу [Електронний ресурс] / Юрій Горбань, Оксана Олійник; Василь Семикрас // Укр. культура: минуле, сучас., шляхи розвитку. Культурологія : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2025. – Вип. 51. – С. 374-379. *Зазначено, що стрімка цифровізація освітнього процесу, прискорена поширенням дистанційних форм навчання, випереджає розвиток відповідних культурних і правових механізмів регуляції. Формування виключно правової чи інформаційної культури окремо є недостатнім для адекватної відповіді на сучасні виклики. Лише їх синтез в інформаційно-правовій культурі здатен забезпечити належний рівень захисту від інформаційних загроз, повагу до інтелектуальної власності (ІВ) та дотримання конфіденційності в цифровому освітньому середовищі. Наголошено, що розвиток цієї інтегративної компетенції має стати пріоритетом для закладів вищої освіти (ЗВО) як запорука підготовки фахівців, здатних ефективно діяти в інформаційному суспільстві. Текст:* **https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/1072/1947**

12. **Григораш О. Дисемінація як умова підготовки вчителів ЗЗСО до інноваційної діяльності** [Електронний ресурс] / О. Григораш, О. Попова // Наук. зап. Центральноукр. держ. пед. ун-ту ім. В. Вінниченка. Серія : Пед. науки. – 2025. – № 221. – С. 30-35. *Визначено суть поняття «дисемінація» як цілеспрямований, систематичний і планований процес поширення, промоції та впровадження інноваційних педагогічних ідей, методів, технологій, програм і прогресивного практичного досвіду серед педагогічної спільноти з метою їх масштабування. Вказано, що для ЗЗСО*

дисемінація є дієвим механізмом інноватизації освітнього середовища, забезпечення конкурентоспроможності освітнього закладу, піднесення іміджу вчителів і підвищення якості освіти учнів, стратегічно важливим компонентом професійної педагогічної діяльності. Презентовано форми і методи забезпечення означеного процесу: виступи на педагогічних радах, науково-практичних семінарах, конференціях, «круглих столах»; проведення майстер-класів, відкритих уроків, взаємні відвідування уроків тощо. Текст : https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2426

13. Гурак Р. Євроінтеграція в освіті очима 190 тисяч учителів, батьків і управлінців [Електронний ресурс] / Руслан Гурак // Дзеркало тижня. – 2026. – 4 лют. — Електрон. дані. *Проаналізовано результати масштабного моніторингового дослідження, проведеного Державною службою якості освіти України у 2025/2026 навчальному році, щодо рівня поінформованості та ставлення учасників освітнього процесу до європейської інтеграції. Показано, що європейський курс України загалом підтримується всіма групами учасників освітнього процесу, однак ступінь його усвідомлення та практичного сприйняття суттєво відрізняється. Керівники та педагоги частіше пов'язують євроінтеграцію з підвищенням якості освіти, оновленням стандартів і професійним розвитком, тоді як здобувачі освіти та батьки сприймають її переважно через призму особистих можливостей, безпеки й майбутніх перспектив. Акцентовано на наявності значної частки нейтрально налаштованих респондентів, що свідчить не про спротив, а про дефіцит зрозумілих пояснень і практичних прикладів реалізації європейських цінностей у щоденній освітній практиці. Текст:* https://zn.ua/ukr/EDUCATION/jevrointehratsija-v-osviti-ochima-190-tisjach-uchiteliv-batkiv-i-upravlintsiv.html

14. **Деренюк М. Нормативно-правова база становлення STEM/ STEAM в закладах професійної освіти в Україні** [Електронний ресурс] / М. Деренюк // Освіта. Інноватика. Практика. – 2025. – Т. 13, № 9. – С. 53-58. *Здійснено огляд ключових нормативних актів, що забезпечують упровадження STEM/STEAM-напряму, зокрема законів України «Про*

освіту», «Про професійну освіту», «Про позашкільну освіту», Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), Плану заходів щодо її реалізації до 2027 року, Концепції розвитку цифрових компетентностей та відповідних підзаконних актів Міністерства освіти і науки України. Акцентовано увагу на необхідності узгодження національного законодавства з міжнародними нормативно-правовими документами у сфері професійної освіти, що визначають пріоритетність STEM/STEAM-орієнтованого підходу. Вказано, що чинна нормативна база створює правові передумови для розвитку інноваційних освітніх практик, проте потребує вдосконалення механізмів фінансування, кадрового забезпечення та моніторингу ефективності впровадження державних стратегій. Текст : **https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/665**

15. Доброєр Н. Культурна адаптація біженців у цифровому середовищі : виклики та ресурси [Електронний ресурс] / Наталія Доброєр // Укр. культура: минуле, сучас., шляхи розвитку. Культурологія : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2025. – Вип. 51. – С. 358-363. *Розглянуто роль цифрового середовища в культурній адаптації біженців і основні виклики та ресурси, що впливають на їх інтеграцію в приймаючі суспільства. Проаналізовано онлайн-курси мови й культури, освітні та культурні платформи, соціальні мережі, групи підтримки, сервіси кар'єрного консультування й мобільні додатки. Визначено ключові проблеми: обмежений доступ до технологій, мовні бар'єри, інформаційне перевантаження та культурна нерелевантність контенту. Водночас цифрові інструменти сприяють розвитку мовних і професійних навичок, соціальних зв'язків і збереженню культурної ідентичності. Підкреслено, що ефективна адаптація потребує поєднання цифрових ресурсів із живою взаємодією та підтримкою освітніх, громадських і державних інституцій, а також міжсекторальної співпраці й культурно чутливих рішень.* Текст: **https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/1069/2011**

16. Здоровило Т. Освітня "революція": в Україні із 2027 року традиційні школи "відімруть" [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2026. – 8 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про фінальний*

етап реформи "Нова українська школа", внаслідок якої із 2027 - 2028 навчального року підхід до здобуття середньої освіти зазнає фундаментальних змін. Головним нововведенням стане впровадження 12-річного навчання та поділ навчальних закладів на три автономні рівні, кожен з яких матиме своє призначення та окремі заклади: початкова освіта (І - ІV класи) - школи працюватимуть максимально близько до місць проживання дітей, зберігаючи принцип територіальної доступності; базова середня освіта (V - IX класи) - навчання проходитиме в гімназіях, де учні отримуватимуть загальну підготовку та визначатимуться зі своїми інтересами; профільна середня освіта (X - XII класи) - реалізовуватиметься у ліцеях, які будуть відокремлені від початкових шкіл і гімназій та поділятимуться на три типи: академічні (підготовка до вступу у ВНЗ), наукові та спеціалізовані. Передбачено, що перехід до нової моделі буде поступовим: школи, які не планують навчати дітей початкових класів, уже зараз припиняють набір до перших класів, водночас ті учні, які вже розпочали навчання у своїх школах, матимуть змогу завершити освіту за старими правилами або обрати нові варіанти у перехідний період. Текст: https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/193243/

17. Клепар М. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в закладах вищої освіти України : виклики та перспективи [Електронний ресурс] / М. В. Клепар, О. О. Чінчой // Пед. альм. / КВНЗ Херсон. акад. неперерв. освіти. – 2025. – № 59. – Електрон. дані. *Проаналізовано впровадження сучасних ІКТ у ЗВО України та вказано на проблеми пов'язані з їх упровадженням: питання кібербезпеки, загрози персональним даним, цифрова нерівність серед студентів і викладачів, потреба постійного оновлення технічного оснащення та програмного забезпечення. Розглянуто роль дистанційного навчання, функціональні можливості цифрових освітніх платформ, хмарних технологій і систем автоматизованого управління навчальним процесом, які дозволяють оптимізувати взаємодію між викладачами та студентами, підвищувати ефективність організації навчання та забезпечувати зручний доступ до освітніх матеріалів. Звернено*

увагу на вплив цифровізації на педагогічні стратегії, що передбачають активне використання інтерактивних технологій, гейміфікації, віртуальної та доповненої реальності, які сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей і практичних навичок студентів. Окреслено перспективи подальшого розвитку цифрового освітнього середовища в Україні, враховуючи світові тренди та можливості інтеграції інноваційних технологій у навчальний процес. Текст : **https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/659**

18. Клименко І. Імплементація освітніх грантових програм у громадах України: аналіз викликів та можливостей на прикладі програм Erasmus+ та House of Europe [Електронний ресурс] / І. Клименко, О. Замора // Адапт. упр. : теорія і практика. Серія : Економіка. – 2025. – Т. 21, № 42. –Електрон. дані. *Метою дослідження є виявлення причин низької залученості регіональних громад до міжнародних освітніх грантових програм та аналіз можливостей підвищення їхньої участі на основі оцінювання практичного досвіду реалізації проєктів у межах програм «Erasmus»+ та «House of Europe». Проаналізовано особливості імплементації цих програм у територіальних громадах України в умовах євроінтеграційних процесів і децентралізації. Вказано, що залучення до програм міжнародної підтримки є суттєво нерівномірним: активнішими залишаються великі міста, тоді як малі громади стикаються з інформаційними, організаційними, мовними та інституційними бар'єрами. Розкрито зміст і напрями програм, визначено чинники, що впливають на грантову активність, а також проаналізовано успішні кейси участі українських освітніх інституцій і громадських ініціатив із регіонів. Запропоновано комплекс заходів для посилення спроможності громад — створення локальних грантових офісів, регіональних хабів підтримки, запровадження програм навчання з грантрайтингу, розвиток мережевої взаємодії та формування фінансових механізмів співфінансування.* Текст : https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/833

19. **Коломієць Т. В. Зміни світоглядної парадигми післявоєнної освіти** [Електронний ресурс] / Т. В. Коломієць // Політол. вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2025. – № 97. – С. 187-197. *Розкрито зміст понять «парадигма», «освітня парадигма», «гуманістична парадигма», «постнекласична парадигма». Зазначено, що освіта має бути спрямованою не лише на відтворення робочої сили, навіть якщо йдеться про фахівців, орієнтованих на фундаментальну науку й розробку інноваційних технологій, але й на розвиток духовності особистості, яка ґрунтується на вищих загальнолюдських моральних якостях і національній культурі. Обґрунтовано роль педагога як рушійної сили інноваційної діяльності в освіті, з розвиненим адаптаційним та інноваційним потенціалом, здатного до оновлення, відкритого до нових ідей та схильного нетрадиційним способом вирішувати освітні проблеми, готового використовувати різноманітні освітні інструменти й націлені на досягнення конкурентних переваг. Вказано, що саме інноваційна й гуманістична освіта буде здатна дати гідну відповідь на ключові виклики повоєнної відбудови, пов'язані з дефіцитом людського капіталу, матеріальних ресурсів і часовими обмеженнями.* Текст : https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/353

20. **Кравченко В. Мікронавчання: модний тренд чи справді ефективні короткі уроки зі смартфона?** [Електронний ресурс] / Вікторія Кравченко // Дзеркало тижня. – 2026. – 15 лют. – Електрон. дані. *Стаття присвячена феномену мікронавчання – формату коротких, структурованих навчальних модулів, які можна проходити у «вікнах» вільного часу протягом дня. Пояснено, на чому ґрунтується ефективність такого підходу: зниженні когнітивного навантаження, ефекті розподіленої практики та активному пригадуванні. Розглянуто приклади популярних платформ, як-от: «Duolingo», «Quizlet», «Anki», «Headway», «TED-Ed», а також окреслено переваги й обмеження формату. Окрему увагу приділено ролі гейміфікації та тому, як відрізнити справжнє навчання від просто споживання контенту. Надано поради, як обрати застосунок, що справді допомагає вчитися.* Текст: https://zn.ua/ukr/EDUCATION/mikronavchannja-modnij-trend-

chi-spravdi-efektivni-korotki-uroki-zi-smartfona.html

21. **Краснов О. Провідні моделі організації бізнес-освіти в Україні (1991 - 2025 рр.)** [Електронний ресурс] / О. Краснов // Наук. зап. Центральноукр. держ. пед. ун-ту ім. В. Вінниченка. Серія : Пед. науки. – 2025. – № 221. – С.198-204. *На підставі аналізу наукових публікацій та контенту веб-сайтів провідних університетів і бізнес-шкіл України (бізнес-школи Національного університету «Києво-Могилянська академія», Національного університету «Острозька академія», Державного торгівельно-економічного університету) висвітлено два рівні аналізу проблеми моделювання бізнес-освіти: концептуальний та організаційний. Мережу вітчизняних бізнес-шкіл представлено в сукупності кількох компонентів (бізнес-освіта за акредитованими в Україні програмами; бізнес-освіта за програмами MBA (у форматах «MBA», «IMBA», «Executive MBA» тощо); бізнес-освіта на основі міжнародних акредитацій; бізнес-освіта за неакредитованими програмами). Проаналізовано специфіку карусельної моделі бізнес освіти та моделі «1+1». Обгрунтовано домінацію організаційних моделей бізнес-освіти над концептуальними та залежність вітчизняної моделі бізнес-освіти від зарубіжних аналогів, рівня співпраці українських бізнес-шкіл та відповідних зарубіжних і міжнародних партнерських структур. Текст:* https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2457

22. **Крищенко К. Є. Бюджетні та позабюджетні механізми фінансування фахової передвищої освіти в Україні: сучасний стан і виклики розвитку** [Електронний ресурс] / К. Є. Крищенко // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 5. – С. 59-70. *Здійснено аналіз сучасного стану та ключових проблем фінансування фахової передвищої освіти (ФПВО) в Україні в умовах трансформацій освітньої системи і впливу зовнішніх чинників, зокрема наслідків повномасштабної збройної агресії. Розглянуто нормативно-правові засади бюджетного фінансування ФПВО з акцентом на координації та розподілі фінансових повноважень між державним і місцевими бюджетами з метою забезпечення сталого*

функціонування цього рівня освіти. Вказано на проблему недостатньої фінансової стійкості бюджетної підтримки та обґрунтовано потребу в активізації диверсифікації джерел доходів закладів ФПВО. Систематизовано структуру й потенціал позабюджетних фінансових ресурсів, зокрема коштів від плати за навчання, доходів від господарської діяльності, орендних платежів, грантового фінансування, міжнародної технічної допомоги та благодійних внесків. Обґрунтовано, що поєднання бюджетних і позабюджетних фінансових інструментів є ключовою умовою забезпечення операційної стійкості, модернізації матеріально-технічної бази та підвищення конкурентоспроможності закладів ФПВО. Запропоновано механізми збільшення ролі позабюджетного фінансування. Текст : https://science.iea.gov.ua/2025-5-59-70/

23. Курєпін В. М. Кібербезпека цифрового освітнього середовища як складова системи безпеки праці та життєдіяльності [Електронний ресурс] / В. М. Курєпін, О. О. Самойленко, І. В. Бацуровська // Сусп-во та нац. інтереси. – 2025. – № 11 (19). – С.255-267. *Визначено сутність і структуру поняття «кібербезпека цифрового освітнього середовища», схарактеризовано його технологічні, педагогічні, психологічні та управлінські складові. Досліджено сучасні технічні, управлінські та поведінкові інструменти кіберзахисту, що забезпечують цілісність цифрової інфраструктури освітніх установ, серед яких: системи виявлення загроз на основі машинного навчання, технології шифрування даних, управління ризиками, аудит інформаційної безпеки та формування цифрової етики. Наголошено на необхідності поєднання технологічних рішень із вихованням свідомої поведінки користувачів і підвищенням кіберосвіченості. Текст : https://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/31039/31005*

24. Лещенко О. Г. Вітчизняний та закордонний досвід соціально-педагогічної профілактики кіберсуїциду серед підлітків [Електронний ресурс]. / О. Г. Лещенко, І. В. Тимчишин // Пед. науки: теорія та практика. – 2025. № 3. – С. 193-198. *Проаналізовано зміст і засоби соціально-педагогічної профілактики кіберсуїциду серед підлітків як в Україні, так і за*

кордоном. Вітчизняні дослідження вказують на дефіцит системної роботи з учнівським контингентом, обмеженість цифрових ресурсів і практик, спрямованих саме на суїцидальні ризики, на відміну від кібербулінгу, насильства чи агресії. Європейські та американські практики профілактики кіберсуїциду мають ширший спектр: програми медико-психологічного скринінгу, онлайн-гарячі лінії підтримки, інтерактивні освітні курси з формування стійкості, цифрової безпеки тощо. Вказано, що в Україні велика увага приділяється шкільному освітньому середовищу, формам класних і позакласних заходів, вихованню цінностей, емпатії, формуванню безпечного середовища; а міжнародні моделі часто краще інтегровані із цифровими платформами, використовують аналітику для виявлення ризиків, мають сталі механізми реагування. Наведено результати опитування підлітків, спрямованого на виявлення тенденцій та чинників ризику схильності до кіберсуїциду. https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4786

25. Ломачинська І. Культура академічної доброчесності в контексті використання штучного інтелекту в освіті [Електронний ресурс] / І. Ломачинська, Б. Ломачинський // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. Серія : Пед. науки. – 2025. – Т. 85, № 4. – С.7-21. *Вказано, що використання ШІ в освітньому процесі дозволяє глибше індивідуалізувати навчання шляхом побудови персоналізованих освітніх траєкторій, адаптованих до потреб і здібностей кожного студента, сприяє оновленню методів навчання, вдосконаленню підходів до оцінювання та розробці дидактичних матеріалів, адаптованих до рівня підготовки студентів, підвищуючи ефективність навчання. Наголошено, що університетське середовище має забезпечити підготовку викладачів до роботи з інтелектуальними технологіями та підвищення цифрової грамотності студентів, включаючи розуміння принципів функціонування ШІ та сфер його доцільного використання. Визначено ключові напрямки покращання культури академічної доброчесності в умовах швидкого поширення інтелектуальних технологій навчання. Текст :* **http://npo.kubg.edu.ua/article/view/348418**

26. **Муковіз О. Підготовка вчителів до STEM-діяльності: українські реалії та міжнародні орієнтир**и [Електронний ресурс] / О. Муковіз, Л. Мандруляк // Психол.-пед. проблеми сучас. шк.: зб. наук. пр. – 2025. – № 2 (14). – С.90-96. *Розглянуто міждисциплінарний характер STEM-навчання, роль цифрових технологій, проєктно-дослідницьких методик та інтеграції мистецького компоненту у STEAM-парадигмі. Проведено порівняльний аналіз моделей підготовки педагогів у США, Фінляндії та в деяких українських закладах вищої освіти (ЗВО), визначено спільні тенденції, відмінності та виклики. Вказано, що ефективна підготовка вчителів включає практичні стажування, лабораторії, міждисциплінарні проєкти та розвиток креативних і цифрових компетентностей. Окреслено перспективи адаптації міжнародного досвіду до національної системи освіти з метою формування компетентних учителів XXI ст.* Текст : **http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/346787**

27. Оцінка ризиків безпеки в системі освіти як запорука формування безпечного освітнього середовища закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / А. О. Литвинчук, О. С. Озеран, О. А. Барабаш, М. І. Шараєвська, Т. С. Дерепа // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 5. – С. 28-46. *Проаналізовано міжнародні документи, а саме Декларацію про безпеку шкіл, звіти організацій, які працюють у галузі освіти в надзвичайних ситуаціях і умовах конфліктів, а також статті зарубіжних і вітчизняних науковців про вплив війни на освіту й базові стратегії збереження навчання, психічне здоров'я дітей під час війни, ефективність шкільних програм підтримки, організацію навчання під час переміщень, протоколи безпеки. Вказано на підтримку міжнародних організацій та приватного сектора, зокрема компанії «Palantir», за участі якої в Україні здійснюється оцінка ризиків безпеки на рівні територіальних громад. Досліджено «Методику оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов'язаних із збройною агресією РФ проти України» для закладів освіти й територіальних громад, розрахунки для якої проводяться із застосуванням технологій і програмного забезпечення вказаної компанії. Підготовлено інформаційні матеріали щодо кількості територіальних громад, закладів*

загальної середньої освіти (ЗЗСО), чисельності учнів, учителів у розрізі рівнів безпеки системи освіти. Окреслено перспективи використання аналітичних даних, підготовлених за допомогою платформи «Palantir Foundry», та надано рекомендації щодо раціонального інтервалу оновлення цих даних, що дасть змогу забезпечити їх актуальність, релевантність і практичну цінність для планування освітньої політики й оперативного бюджетного реагування. Текст : https://science.iea.gov.ua/2025-5-28-46/

28. **Паніна Л. А**. **Гібридне навчання: педагогічні моделі поєднання онлайн і офлайн форматів** [Електронний ресурс] / Л. А. Паніна, І. С. Крамаренко, А. П. Веремчук // Перспективи та інновац. науки. Серія : Педагогіка. Психологія. Медицина. – 2025. – № 11 (57). – С.1022-1040. *Досліджено педагогічні моделі гібридного навчання («Blended Learning», «Flipped Classroom», «Rotation Model», «Flex Model», «HyFlex Model»), їхні структурно-функціональні характеристики, форми взаємодії, дидактичні переваги та обмеження. Показано, що ефективність змішаного формату навчання залежить від рівня цифрової компетентності учасників освітнього процесу, мотивації слухачів, якості організаційного та методичного супроводу. Проаналізовано роль LMS-платформ («Moodle», «Canvas», «Blackboard», «Google Classroom»), хмарних сервісів («Google Workspace», «Microsoft 365») та інтерактивних інструментів («Kahoot», «Mentimeter», «Padlet») у забезпеченні персоналізації, моніторингу прогресу, формативного оцінювання та розвитку компетентностей. Встановлено, що гібридне навчання сприяє підвищенню автономності слухачів, розвитку критичного мислення, комунікативних і дослідницьких навичок, а також адаптивності до умов цифрової трансформації. Водночас виділено основні проблемні аспекти: недостатня цифрова підготовка викладачів і слухачів, обмежений доступ до технологій у регіонах, відсутність стандартизованих підходів до оцінювання, ризики кібербезпеки тощо. Акцентовано на необхідності системного підходу до планування гібридних курсів, підвищення кваліфікації педагогів і розробки рекомендацій щодо оптимального поєднання онлайн- і офлайн-компонентів.*

Текст : https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32012/31963

29. **Плачинда Т. Вплив штучного інтелекту на навчальну діяльність студентів: аналіз, ризики та перспективи** [Електронний ресурс] / Т. Плачинда // Наук. вісн. Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-ту. Серія : Пед. науки. – 2025. – № 70. – С. 198-204. *Наголошено на негативних наслідках повсякчасного використання здобувачами освіти штучного інтелекту (ШІ) під час професійної підготовки, зокрема на проблемі конфіденційності даних, залежності від технологій, дегуманізації досвіду навчання, підвищенні ризику списування, витісненні вчителів із роботи, зниженні когнітивних здібностей студентів, втраті мотивації до самостійного навчання тощо. Проаналізовано відповіді здобувачів освіти вітчизняних ЗВО на запитання щодо використання ШІ у вищій школі, які демонструють, що вони обізнані та широко застосовують можливості ШІ у власній навчальній діяльності. Проте, не всі з них розуміють наслідки зловживання нейромереж, зокрема академічної недоброчесності. Вказано на необхідність формування у здобувачів освіти навичок коректного використання ШІ у навчально-пошуковій діяльності. Запропоновано шляхи формування необхідних навичок у здобувачів освіти щодо використання ШІ.* Текст : **http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/370**

30. Процька С. М. ІТ-освіта в Україні як носій цінностей мережевого суспільства [Електронний ресурс] / Світлана Миколаївна Процька // Культур. альм. – 2025. – № 3. – С. 198-205. *Запропоновано філософсько-методологічне обґрунтування моделі «ІТ-освіта в Україні як носій цінностей мережевого суспільства», у якій ІТ-підготовка розглядається як простір відтворення відкритості, мережевої взаємодії, інноваційності, відповідальності та глобальної мобільності. Мета дослідження – описати й операціоналізувати механізми інтеграції цих цінностей у зміст освітніх програм і практики управління, узгоджені з рамкою цифрової трансформації освіти та науки. Окреслено ризики цифрової нерівності, фрагментації стандартів і загроз безпеці даних, запропоновано шляхи їх мінімізації через підтримку слабших інституцій, уніфікацію стандартів і регулярні аудити впливу. Наголошено, що ІТ-освіта*

є стрижнем цифрової трансформації, який укорінює цінності мережевого суспільства та посилює конкурентоспроможність України у глобальних мережах знань. Текст: https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/684/626

31. **Учні 8 – 9 класів вивчатимуть підприємництво та фінансову грамотність за підручниками НБУ** [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2026. – 17 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про впровадження обов'язкового курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» для учнів VIII – IX класів, розробленого за участі Національного банку України (НБУ) відповідно до стандартів Нової української школи (НУШ). Мета курсу - формування фінансових і підприємницьких компетентностей, розвиток навичок управління коштами, бюджетування та прийняття економічно обґрунтованих рішень. Запровадження дисципліни спрямоване на підвищення фінансової культури молоді та підготовку її до активної участі в економічному житті країни.* Текст: https://yur-gazeta.com/golovna/uchni-89-klasiv-vivchatimut-pidpriemnictvo-ta-finansovu-gramotnist-za-pidruchnikami-nbu.html

32. Фіалко Н. А. Виклики штучного інтелекту для легітимізації вищої освіти [Електронний ресурс] / Н. А. Фіалко // Політол. вісн. Київ. нац. ун-ту ім.Т. Г. Шевченка. – 2025. – № 97. – С.158-171. *Констатовано, що виклики ШІ мають як позитивний, так і негативний характер: з одного боку, суспільству потрібен розвиток цифрової освіти і постійне підвищення цифрової ефективності громадян, але, з іншого боку, громадяни мають зберігати автономію прийняття рішень, інакше виникає ризик перетворення держави на цифрову диктатуру. Запобіжником зловживанням ШІ у вищій освіті та втратою освіти своєї головної функції – розвитку людини – має стати зміцнення легітимізації вищої освіти, яке має базуватися на чіткому розмежуванні знання та інформації, що дає можливість орієнтувати освітню мотивацію людей пріоритетно на отримання знань, а вже на цій основі – на практичні навички оперування інформацією. Наголошено на необхідності з'ясування суспільної значущості вищої освіти у суспільстві інформації, уточнення базових освітніх цінностей, а уже на цій основі*

формування нової, нелінійної легітимізації вищої освіти, коли кожен, хто навчається, окрім вузької фахової компетенції, отримуватиме комунікаційну та цифрову компетенції як обов'язкові. Текст : https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/351

33. Харитонова О. І. Принципи доброчесності використання штучного інтелекту в освітньому процесі [Електронний ресурс] / О. І. Харитонова, Л. І. Галупова, І. В. Мартинюк // Право і сусп-во. – 2025. – Т.2, № 5. – С. 81-87. *Метою дослідження є аналіз сучасного розуміння принципів доброчесного використання ШІ в освіті, визначення основних переваг і ризиків його використання у навчальному процесі та обґрунтування необхідності запровадження ефективних етичних і правових механізмів контролю. Розглянуто позитивні та негативні риси застосування ШІ в освітньому процесі. Вказано, що використання ШІ без належного нормативного та етичного регулювання може призвести до порушення академічної доброчесності, зниження якості освіти, обмеження розвитку критичного мислення та посилення цифрової нерівності, що вказує на необхідність переосмислення ролі принципів доброчесності у процесі інтеграції ШІ у сферу освіти.* Текст : **http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_2/12.pdf**

34. Холод М. В. Європейський вектор розвитку вищої освіти України: роль англійської мови в інтеграції освітньо-наукового простору *[Електронний ресурс] / М. В. Холод, І. Л. Петров // Сусп-во та нац. інтереси. – 2025. – № 11 (19). – С. 436-448. Проаналізовано роль англійської мови як стратегічного інструменту інтеграції системи вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та Європейського дослідницького простору (ЄДП) в умовах нових геополітичних реалій. Обґрунтовано необхідність термінової переорієнтації державної політики зі сприяння виїзній мобільності на створення привабливого освітнього середовища в Україні, надано комплексні рекомендації, що включають: цільові інвестиції у розвиток людського капіталу (масштабне навчання викладачів методиці EMI); посилення стандартів акредитації англомовних*

програм; розвиток альтернативних форм інтернаціоналізації; впровадження збалансованої мовної політики за принципом "English for promoting Ukrainian" (використання англійської для поширення українських наукових і культурних здобутків). Текст: **https://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/31057/31020**

35. Янковська І. Реформування освіти в Україні та Латвії: уроки двох траєкторій європеїзації [Електронний ресурс] / І. Янковська, Г. М.Терещенко // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 4. – С. 40-52. *Наведено порівняльний аналіз траєкторій реформування освіти в Україні та Латвії в контексті європейської інтеграції. Вказано, що обидві країни прагнуть узгодження з еволюційними європейськими стандартами у сфері навчання, управління освітою, цифрової трансформації й забезпечення якості, водночас функціонуючи в істотно відмінних політичних і соціально-економічних умовах. Попри воєнні виклики, Україна продовжує просувати структурні зміни, спрямовані на зміцнення інституційної автономії, забезпечення рівного доступу та інтеграцію в європейський освітній простір. Латвія демонструє модель стабільної й поступової конвергенції з нормами ЄС, тим часом як Україна уособлює реформування, зумовлене стійкістю і здатністю адаптуватися в умовах кризи та підкреслює потребу в тривалій міжнародній підтримці, взаємному навчанні та глибшій інтеграції з європейськими освітніми цінностями для забезпечення довгострокової модернізації і стійкості освітньої системи.* Текст : https://science.iea.gov.ua/2025-4-40-52/

Освіта в зарубіжних країнах

36. Бакка Т. Цифрові ігрові технології в педагогічній освіті: міжнародні підходи та тенденції [Електронний ресурс] / Т. Бакка // Наук. зап. Центральноукр. держ. пед. ун-ту ім. В. Вінниченка. Серія : Пед. науки. – 2025. – № 221. – С. 505-509. *Висвітлено провідні тенденції розвитку освітніх технологій у країнах Європи, Північної Америки, Азії. Акцентовано на потенціалі цифрових ігрових інструментів у формуванні ключових*

компетентностей майбутніх учителів, зокрема критичного мислення, комунікативних і креативних навичок, здатності до співпраці та рефлексії. Описано педагогічні моделі, що базуються на ігровому дизайні, а також визначено основні переваги впровадження таких підходів у освітній процес. Вказано на типові виклики (технічні, методичні, етичні), які виникають під час цифровізації освіти з використанням ігрових елементів, та наголошено на важливості адаптації успішних міжнародних практик до національного освітнього середовища України, беручи до уваги особливості підготовки педагогічних кадрів. Текст : https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/2520

37. Батюк Л. В. Вища освіта США: історико-ретроспективний аналіз, тенденції та статистика [Електронний ресурс]. / Л. В. Батюк // Пед. науки: теорія та практика. – 2025. – № 3. – С. 9-26. *Здійснено історико-ретроспективне науково-педагогічне дослідження вищої освіти в США, рівня залучення здобувачів освіти до вступу до державних і приватних шкіл на програми бакалаврату та магістратури в коледжі й університети США (друга половина XX – 2020-ті рр.) і вплив вищої освіти на формування суспільства, економічну стабільність, науково-педагогічний розвиток освітнього середовища та освітніх технологій. Розглянуто співвідношення між кількістю здобувачів освіти, зарахованих до бакалаврату і магістратури з 1970 по 2025 р. Наведено співвідношення кількості викладачів, що працюють повний і неповний робочий день, статичний прогноз зарахування кількості здобувачів освіти до ЗВО у 2026 - 2037 рр. З'ясовано, що США мають вагомі науково-педагогічні досягнення та розвинену освітню систему, теорія і практика якої ґрунтуються на давніх багатонаціональних та історичних традиціях і залежать від державної політики в галузі освіти.* Текст : **https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/4761**

38. Борисенко І. В. Напрям реформ та інновацій в Європейському освітньому просторі [Електронний ресурс] / І. В. Борисенко, Т. З. Ігнатович, О. П. Биконя // Наук. інновації та перед.

технології. Серія : Упр. та адміністрування. Право. Педагогіка. Психологія. – 2025. – № 11 (51). – С.2054-2062. *Мета статті - вивчення реформ деякихєвропейських країн для прискореної та якісної європейської інтеграції, створення конкурентоспроможної, сучасної та гнучкої національної освітньої системи. Подано тематичний та хронологічний огляд національних реформ деяких європейських країн у 2024 - 2025 рр. Висвітлено загальну стратегію освіти та ключові цілі в усій системі освіти. Вказано, що з 2025 р. освітні реформи є частиною програм масштабних довгострокових змін, що відбуваються з ініціатив уряду в системах освіти європейських країн. Зазначено, що освітні реформи в Польщі, Латвії та Литві у 2025 р. демонструють скоординовані зусилля, спрямовані на модернізацію національних систем та їх узгодження з європейськими стандартами. Текст* : **https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/31623/31588**

39. Марченко Р. В. Історичний розвиток міжнародного співробітництва в освітній сфері [Електронний ресурс] / Р. В. Марченко // Право і сусп-во. – 2025. – Т.2, № 5. – С. 336-341. *Здійснено аналіз ключових міжнародних правових актів, які заклали основу для освітньої співпраці, зокрема Статуту Організації Об'єднаних Націй (ООН), Конвенцій ЮНЕСКО, зокрема Конвенції про визнання кваліфікацій вищої освіти в європейському регіоні 1997 р. та Болонської декларації 1999 р. Простежено еволюцію правових підходів до організації міжнародних освітніх програм, таких як «Erasmus і Fulbright», і виявлено проблемні аспекти їх правового забезпечення, зокрема колізії у визнанні кваліфікацій і захисті інтелектуальної власності в освітніх ініціативах. Підкреслено важливість вдосконалення міжнародних правових рамок для підтримки інклюзивного та сталого освітнього співробітництва в умовах глобалізації. Зазначено, що війни та збройні конфлікти призводять до руйнування шкіл та освітніх закладів, що унеможливлює проведення навчання. Велика кількість дітей біженців і переміщених осіб залишається без доступу до освіти, оскільки приймаючі країни часто не мають ресурсів для інтеграції цих дітей у свої освітні системи. Наголошено на необхідності перегляду та уточнення*

правових норм для забезпечення ефективного міжнародного співробітництва в освіті, що відповідає викликам XXI ст. Текст : **http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=200**

40. Савчук Р. Розвиток дуальної освіти у Німеччині: досвід та перспективи адаптації в Україні [Електронний ресурс] / Р. Савчук // Наукаі освіта. – 2025. – № 3. – 76-82. *Розглянуто історичні засади і особливості функціонування професійної та вищої дуальної освіти Німеччини, вплив німецького досвіду дуальної освіти на освітні системи інших країн світу. Вказано, що німецька модель забезпечує прямий зв'язок між теорією і практикою (це дозволяє швидко адаптувати освітні програми до потреб роботодавців), детермінує зниження рівня безробіття серед молоді (випускники отримують не лише дипломи, а й реальний досвід роботи та високий шанс на працевлаштування), сприяє підвищенню економічної конкурентоспроможності країни (забезпечує сталий потік кваліфікованих кадрів на німецький ринок праці). Висвітлено переваги в організації дуальної освіти в Німеччині. Окреслено завдання розвитку вітчизняної дуальної освіти (удосконалення законодавчого забезпечення розвитку в Україні повноцінної дуальної освіти; посилення підтримки урядом проєктів її розвитку й мотивації підприємств до участі у підготовці кадрів за дуальною формою здобуття освіти; створення платформи для підтримання неперервного діалогу усіх стейкхолдерів розвитку дуальної освіти).* Текст : **https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/articles/2025-3-doc/2025-3-11**

41. Щербань І. Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності навчання іноземним мовам: огляд зарубіжних досліджень [Електронний ресурс] / І. Щербань, Н. Гут // Проблеми підгот. сучас. вчителя. – 2025. – № 2 (32). – С.36-43. *Розглянуто педагогічний потенціал ШІ у персоналізації навчання, автоматизованому оцінюванні, ефективному використанні технологій у процесі навчання іноземних мов; з'ясовано їх педагогічний потенціал, дидактичні можливості та вплив на підвищення ефективності мовної освіти. Вказано на переваги ШІ у забезпеченні індивідуалізації навчання, підвищенні мотивації студентів та підтримці*

викладачів. Проаналізовано зарубіжний досвід використання технологій ШІ як інструменту підвищення ефективності навчання іноземних мов. Текст : **http://psv.udpu.edu.ua/article/view/345809**